

ZASTUPLJENOST DRUŠTVENIH MREŽA KOD UČENIKA DEVETIH RAZREDA

*Doc. dr.sc. Marijana Škutor, Sveučilište u Slavonskom Brodu¹²⁹
Ivana Soldo, mag. pedagogije, Gimnazija fra Grge Martića Mostar,
doktorand Sveučilišta u Mostaru¹³⁰*

Sažetak: Utjecaj društvenih mreža na njihove korisnike česta su tema znanstvene i stručne javnosti. Promatrane sa aspekta dokolice i kvalitete provođenja istog, društvene mreže služe za povezivanje, ali i za manipulaciju korisnika. Boravak djece i mladih na društvenim mrežama, često je izvan kontrole i nadzora roditelja, a nerijetko im služi kao bijeg od svakodnevnice. Cilj ovog rada bio je utvrditi stavove učenika devetih razreda o društvenim mrežama i njihovom korištenju istih. Primijenjen je anonimni upitnik koji su ispitanici, (103 učenika) devetih razreda ispunili na satu razredne zajednice. Na temelju dobivenih rezultata sve tri postavljene hipoteze su potvrđene. Razvidno je da ispitanici, oko 70 %, koriste društvene mreže u svrhu zabave, a njihovi roditelji oko 40 %, nisu zabrinuti zbog vremena kojeg njihova djeca provode na internetu. Sa pedagoškog i odgojno - obrazovnog aspekta, zabrinjavajuće je da roditelji ispitanih učenika nisu iskazali veliku potrebu za praćenjem aktivnosti njihove djece na društvenim mrežama. To je svakako dodatni razlog za osnaživanje partnerskih odnosa roditelja i škole. Edukacija o utjecaju društvenih mreža i medijsko opismenjavanje, jedan je od načina osvještavanja važnosti roditeljske uloge u navedenom. Svrha je pružanje savjetodavne pomoći djeci kako bi se smanjio negativan učinak društvenih mreža. Bolji uvid u ovu problematiku svakako bi dalo opsežnije istraživanje na većem broju ispitanika, odnosno reprezentativnijem uzorku, što je ujedno i nedostatak ovoga istraživanja.

Ključne riječi: društvene mreže; kvalitetno provođenje slobodnog vremena; manipulacija; nadzor roditelja, učenici.

Uvod

Društvene mreže su postale svakodnevica i neizbježan dio života ljudi, njihovih aktivnosti i međusobne komunikacije. Neosporan je njihov snažan utjecaj na stavove, uvjerenja, sustave vrijednosti, ali i formiranje osobnosti pojedinca. Društvene mreže imaju pozitivan i negativan učinak na svoje korisnike. Prijenos lažnih vijesti, nerealno prikazivanje svijeta, ljudi, događaja, nasilnih i morbidnih scena česta su odlika društvenih mreža. Takvi sadržaji, na dnevnoj razini mogu imati negativan učinak za psihičko i fiziko zdravlje pojedinca. Kod korisnika mogu razviti osjećaj, usamljenosti, depresije, nesigurnosti i nezadovoljstva.

Kaplan i Haenlein, (2010) ističu kako su društvene mreže, posljednju deceniju postale jedan od dominantnih načina dijeljenja informacija. Miliša, Tolić (2008), društvene mreže definiraju kao prostor kojem je svrha međusobno povezivanje korisnika koje nude usluge pojedincu da putem weba izgrade javne i polu – javne profile. Njeni korisnici artikuliraju listu drugih korisnika s kojima gledaju i dijele veze i vlastiti popis i vez drugih unutar sustava. Jerončić Tomić, Mulić, i Milišić Jadrić, (2020) društvene mreže opisuju kao prostor u kojem pojedinci imaju mogućnost kreiranja profila na

¹²⁹ marijana.skutor@gmail.com

¹³⁰ ivana.soldo@hercegovina.edu.bstar

kojima se mogu predstaviti, povezivati, kreativno izražavati, kao i biti angažirani u živote drugih pregledavajući njihove profile i objave. U kategoriju društvenih mreža ulaze Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, MySpace, uključujući različite stranice s blogovima i računalnim igrama. Anweiler, Wieder (2011), tvrde da veliki dio internetske aktivnosti djece su društvene mreže na kojima veoma često provode veliki dio svoga slobodnog vremena bez nadzora roditelja i bez kontrole ostvarenih kontakata. Najveća zastupljenost uporabe društvenih mreža je upravo u odgojno – obrazovnom sustavu. Kao razloge velike uporabe društvenih mreža djece navode osjećaj dosade u tradicionalnoj nastavi. Drugi razlozi su sklapanje novih prijateljstava, pronalazak nastavnih sadržaja, ali i dosade i nezadovoljstva sa svojim statusom među vršnjacima. Različite su definicije i poimanja slobodnog vremena kroz povijest, ali kroz subjektivne procjene pojedinca. Zadnja dva desetljeća, koncept slobodnog vremena bitno se promijenio zbog snažnog utjecaja društvenih mreža i njihovog upliva u život djece i mladih. Slobodno vrijeme je sve manje svrhovito a sve više pod utjecajem manipulacije nepoznatih korisnika. Previšić (2000), slobodno vrijeme definira kao vrijeme i prostor za samoaktualizaciju i samoostvarivanje osobe, vrijeme oslobođeno od radnih i profesionalnih obveza., ali i vrijeme za razonodu i opuštanje. Pehlić (2004), ističe važnu ulogu škole u organizaciji i provođenju slobodnog vremena. Bitan je način na koji škola pridonosi oblikovanju osnovnih kriterija i sposobnosti za kreativno korištenje slobodnog vremena. Valjan Vukić (2013), tvrdi da su kod djece i mladih, vidljive stalne promjene u njihovu ponašanju, komunikaciji s obitelji i vršnjacima koje se održavaju na stilove provođenja i slobodnog vremena. Gužikova, Mendelova, (2023), ističu razlike u sferi slobodnog vremena obitelji, jer suvremeni roditelji sve manje zajedničkog slobodnog vremena provode sa djecom, stoga imaju manju kontrolu nad istim. Kraus (2017), ističe turbulentnu i vitalnu ulogu roditeljskog vodstva u organizaciji slobodnog vremena njihove djece. Uslijed smanjene kontrole slobodnog vremena djece od strane roditelja, dolazi do veće uporabe društvenih mreža i manipulacije i negativnih učinaka u slobodnom vremenu djece i mladih. Rodli, Wulandari, (2022), Arianto (2022), ukazuju na značajnu ulogu roditelja kod medijskog opismenjavanja i nadzora boravka njihove djece na društvenim mrežama. Pozitivnim primjerima adekvatnog i svrsishodnog korištenja društvenih mreža roditelji utječu na razvoj kritičke svijesti kod njihove djece. Na takav način se smanjuju negativni učinci i manipulacije nad istima.

Iz svega navedenog medijska opismenjavanje u školama bi trebalo biti kontinuirano zastupljeno, uz stalni porast radionica i predavanja za nastavno osoblje i učenike uz uključivanje i roditelja kao važnih partnera. Istraživanje medijske pismenosti osnovnoškolaca Alerić, Kolar Billenge i Budimski (2018), ističu nužne promjene u medijskom opismenjavanju ravnatelja i učitelja. Prema nalazima ovog istraživanja, ravnatelj i ispitanih škola smatraju da su za medijsku pismenost isključivo zaduženi učitelji koji u okviru predavanja svojih nastavnih sadržaja trebaju naći prostora za navedeno. Labaš (2011) ističe nesposobnost nastavnika i roditelja da odgovore na izazove koje društvene mreže stavljaju pred njih. S druge strane svjesni su kako su društvene mreže neizbježan sastavni dio života njihove djece kao i dio kulturološkog okvira u kojem njihova djeca rastu.

Djeca i mladi su trajno izloženi negativnim utjecajima društvenih mreža, a sve često bez roditeljskog nadzora i brige o njihovim aktivnostima na istim. Stoga može doći do pogrešne percepcije djetetovog zadovoljstva i sigurnosti svijeta u kojem obitava, te može biti u korelaciji sa niskim samopoštovanjem i samopouzdanjem. Današnji korisnici društvenih mreža dolaze do medijske zasićenosti ali usprkos tomu ostaju korisnici i sveprisutni zbog bojazni da ne bi propustili nešto bitno. Stoga dolazi do manipulacije njihovim privatnim životom, njihovim slobodnim vremenom koje bi trebalo biti svrsishodno. Smatra se da prevelika uporaba društvenih mreža djecu i mlade pretvara u pasivnog i nemislećeg pojedinca. Slobodno vrijeme je često u suprotnosti sa radim vremenom pa se stoga o njemu razvija teorija o neplaniranom i neorganiziranom vremenu koje je oslobođeno od svake vrste rada. Ovaj rad će ispitati uporabu društvenih mreža učenika devetih razreda u njihovom slobodnom vremenu.

Metodologija istraživanja

Cilj ovoga rada je bio utvrditi stavove učenika devetih razreda o korištenju društvenih mreža.

Zadaci istraživanja: 1) Utvrditi učestalost korištenja društvenih mreža kod učenika devetih razreda; 2) Utvrditi svrhu korištenja društvenih mreža; 3) Utvrditi postojanje roditeljskog nadzora nad korištenjem društvenih mreža od strane učenika;

Hipoteze istraživanja: 1) Učenici koriste više društvenih mreža; 2) Društvene mreže učenicima služe u svrhu zabave; 3) Roditelji se ne žale na vrijeme koje njihova djeca provode na društvenim mrežama.

Korišten je kratki anonimni upitnik, a rezultati su tabelarno i grafički prikazani. Anketni upitnik su učenici ispunili na satu razredna zajednice. Zbog kratkog upitnika ispitanicima nisu trebala dodatna pojašnjenja. Anketiranje je bilo ranije dogovoreno sa menadžmentom školom i uz poštivanje etičkog kodeksa. Sudionici istraživanja bili su učenici devetih razreda (N=103, M=54, Ž= 49).

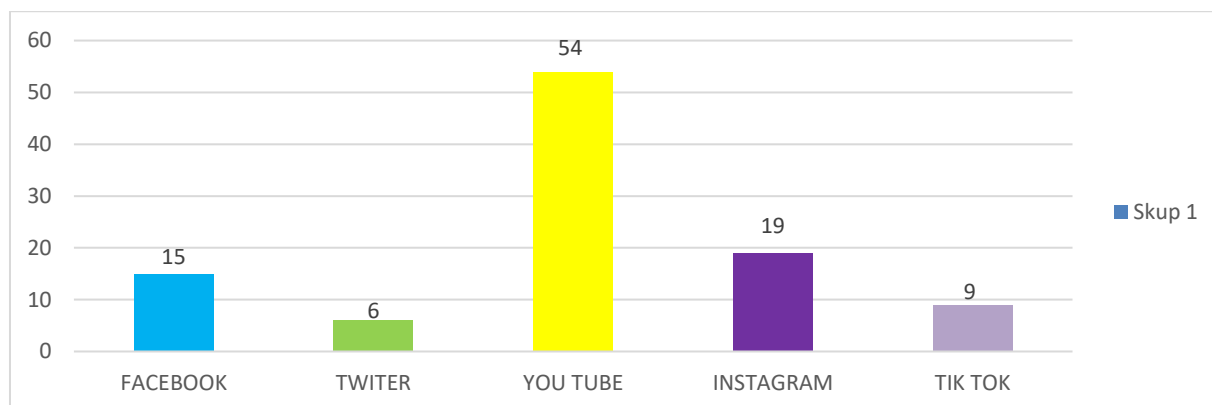
Tablica 1. Odgovori učenika na pitanja o korištenju društvenih mreža

Koristite li društvene mreže?	Da 101	Ne 3			
Koje društvene mreže koristite?	Facebook 15	Twiter 6	You-Tube 54	Instargram 19	Tik –Tok 9
Koliko često ih koristite?	Rijetko 3	Ponekad 11	Često 89		
Putem čega pristupate društvenim mrežama?	Mobitel 89	Osobno računalo 14	Ostalo 0		
Koja je svrha uporabe društvenih mreža	Za zabavu 76	Za druženje 17	Za informiranje i obrazovanje 10		
Kakav utjecaj društvene mreže imaju na Vas?	Pomažu u obrazovanju 45	Oduzimaju mi vrijeme 42	Motiviraju 16		
Utječe li uporaba društvenih mreža na Vaš školski uspjeh?	Da 34	Ne 69			
Smatrate li da pretjerujete kod uporabe društvenih mreža?	Da 41	Ne 62			
Koliko često se Vaši roditelji žale na Tvoje vrijeme provedeno na društvenim mrežama?	Rijetko 43	Ponekad 44	Često 16		

Iz dobivenih rezultata ispitanika o korištenju društvenih mreža, vidljivo je da većina ispitanika, njih 101 ispitanik koristi društvene mreže, a da 2 ispitanika ne koristi nikakve društvene mreže. Ovim odgovorima se potvrđuje prva hipoteza. Također je razvidno da oko 85% ispitanih učenika često koristi društvene mreže, 3 ispitanika rijetko koriste, 11 ispitanika ponekad koriste.

Armaya i sur., (2023). ističu višestruke koristi uporabom društvenih mreža, tako pospješuju i onako složena društvenu dinamiku i socijalne interakcije korisnika te širi mrežu kontakata. Sve navedeno može biti u korelaciji s osnaživanjem društvenih kontakata ali i pomoć kod kontakata licem u lice. Naravno uz adekvatno biranje sadržaja i doziranje vremenskog boravka na društvenim mrežama. Na ovakav način razmjena informacija je puno brža ali i boravak na mrežama je dulji.

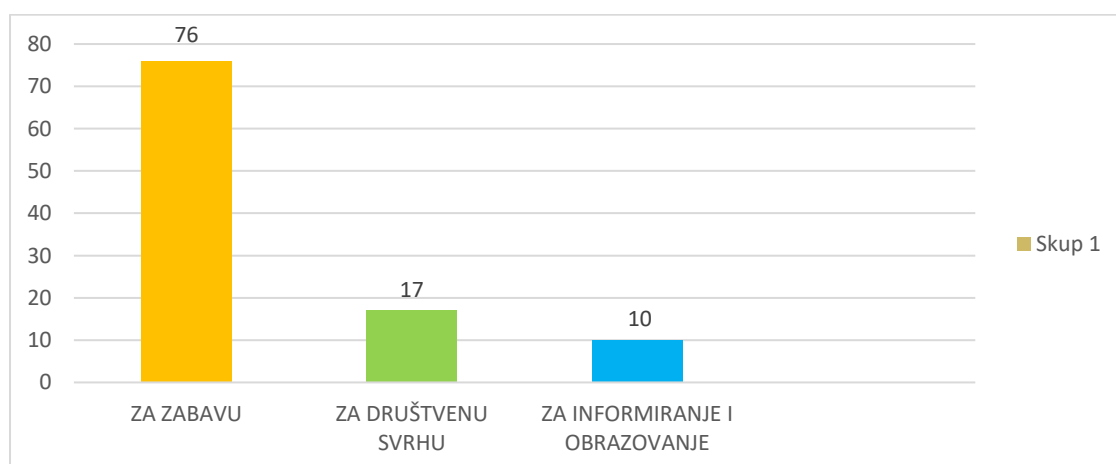
Graf. 1. Koje društvene mreže koristite?

Ponudeno je 5 odgovora od kojih su ispitanici imali mogućnost odabira jednog od navedenih. Dobiveni rezultati pokazuju da 54 ispitanika koriste Youtube, 19 Instagram, 15 Facebook, 9 Tiktok i 6 ispitanika koristi Twiter. Istraživanja Nikodem i sur. (2015), ističu kako učenici viših razreda sve učestalije koriste društvene mreže iz čega su evidentni specifični oblici ponašanja. Navedena populacija zbog anonimnog boravka i djelovanja na društvenim mrežama sklonija duljem boravku na istima. Stvara se mreža virtualnih poznanstava, što može stvoriti podlogu za negativna ponašanja u obliku internetskog zlostavljanja. (Arianto, 2022).

Prema odgovorima ispitanika, na upit preko čega učenici pristupaju društvenim mrežama, 89 ispitanika pristupa im preko mobitela, 14 ispitanika društvenim mrežama pristupa preko osobnog računala.

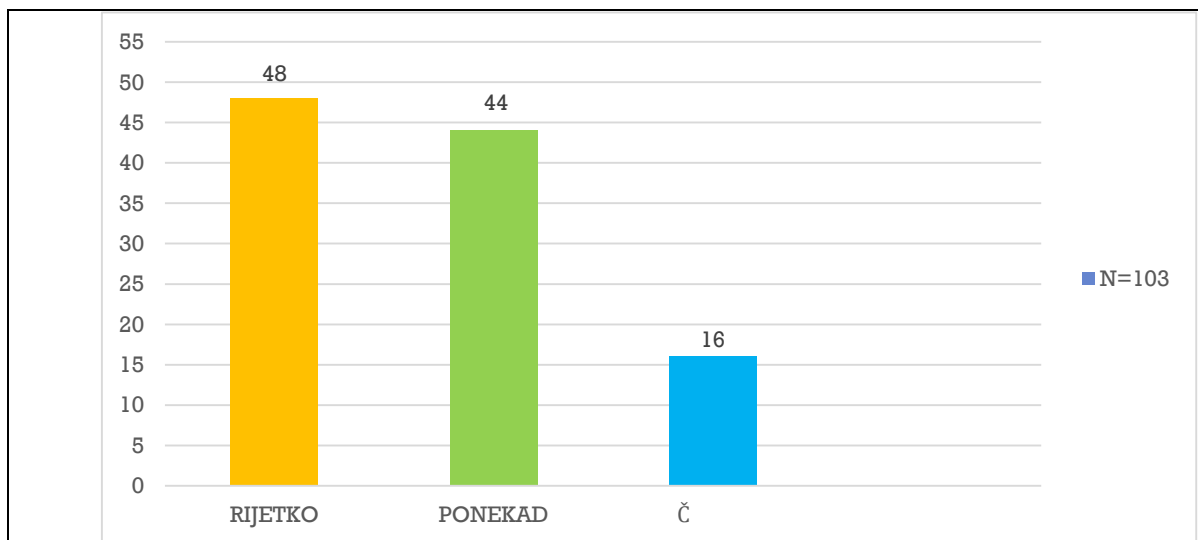
Graf 2. U koju vam svrhu najviše služe društvene mreže

Od 103 ispitanika, 76 ih društvene mreže koristi za zabavu, 17 za društvenu svrhu, a 10 ispitanika društvene mreže koristi za informiranje i obrazovanje. Ovim odgovorom se potvrđuje druga hipoteza. Ukoliko se društvene mreže koriste u odgojno-obrazovne svrhe, poboljšavaju se interakcija i socijalne

vještine korisnika, te razvija kritička svijest koja smanjuje moguće manipulacije. (Harahap i sur., 2024). Učenici će birati kvalitetnije sadržaje i njihovo vrijeme provedeno na društvenim mrežama će biti svrsishodnije. Bitno je da učenici budu svjesni rizika pri korištenju društvenih mreža, te da ih se stalno upozorava na moguće manipulacije anonimnih korisnika.

Graf 3. Koliko se često Vaši roditelji žale na tvoje vrijeme provedeno na društvenim mrežama?

Iz dijagrama je vidljivo da 43 učenika tvrde da se njihovi roditelji rijetko žale na njihovo vrijeme provedeno na društvenim mrežama, 44 učenika ističe da se njihovi roditelji ponekad žale, dok samo 16 ispitanih učenika tvrdi da se njihovi roditelji često žale na vrijeme koje isti provode na društvenim mrežama. Ovim odgovorima se potvrđuje treća hipoteza. Arianto (2022), naglasak stavlja na roditelje i odgajatelje koji imaju bitnu ulogu u usmjeravanju svoje djece u pametnom korištenju društvenih mreža, kako bi smanjile negativne posljedice utjecaja korištenja društvenih mreža. Roditelji trebaju imati ulogu usmjeravatelja i mentora u mudrom korištenju društvenih mreža, kao i stalnom ukazivanja na potencijalne rizike zbog korištenja istih. Rodli, Wulandari, (2022), kao najčešće roditeljske isprike ističu manjak slobodnog vremena za praćenje aktivnosti njihove djece na društvenim mrežama, ipak u tom kritičnom razdoblju roditelji ostaju najvažniji odgovorni čimbenici i uzori.

Na pitanje *Kakav utjecaj društvene mreže imaju na Vas?*, 45 ispitanika je odgovorilo da im pomažu u obrazovanju, 42 ispitanika smatraju da im društvene mreže oduzimaju vrijeme, a 16 ispitanika smatra da ih društvene mreže motiviraju. Iz učeničkih odgovora vezanih za utjecaj društvenih mreža na školski uspjeh razvidno je oko 70 %, učenika smatra da korištenje društvenih mreža nema negativan utjecaj na njihov školski uspjeh, dok 30 % učenika ističe negativan utjecaj korištenja društvenih mreža na njihov školskim uspjeh. Kod upita učenika o pretjerivanju korištenja društvenih mreža, 62 učenika smatraju da ne pretjeruju a njih 41 smatra suprotno. Miliša (2010), u korelaciju stavlja neracionalno korištenje interneta sa smanjenjem socijalne interakcije što je u svezi sa porastom anksioznosti i depresije kod korisnika. Mnogi učenici postaju zarobljeni u nezadovoljavajućim i ovisničkim odnosima, što dovodi do osjećaja usamljenosti (Rakhmaniar, 2024).

Tri su varijable bile relevantne za ispitivanje hipoteza: koristite li se društvene mreže, koriste li učenici najčešće društvene mreže za zabavu i žale li se roditelji na vrijeme provedeno na društvenim mrežama. U svrhu ispitivanja hipoteza, ispitana je razlika u odgovorima pomoću hi-kvadrat testa χ^2 u kojem se uspoređuju frekvencije s očekivanim prema normalnoj raspodjeli.

Tablica 2. Prikaz razlika u učeničkim odgovorima u korištenju društvenih mreža, svrha korištenja istih roditeljska kontrola učeničkog vremena provedenog na internetu. prikazanih s pomoću χ^2

Dobivene frekvencije				χ^2	df	p
Koristite li društvene mreže?	DA 101	NE 2		98,15	1	<0,05*
U koju vam svrhu najviše služe društvene mreže?	Za zabavu 76	Za društvenu Svrhu 17	Za Informiranje Obrazovanje 10	75,56	2	<0,05*
Koliko se često vaši roditelji žale na tvoje vrijeme provedeno na društvenim mrežama?	Rijetko 43	Ponekad 44	Često 16	14,699	2	<0,05*

Na osnovu dobivenih statističkih podataka iz hi-kvadrat testa zaključuje se da se sve tri postavljene hipoteze potvrđuju. Učenici koriste više vrsta društvenih mreža, one im služe za zabavu i roditelji ispitanih učenika se ne žale na vrijeme provedeno na društvenim mrežama.

Iz dobivenih rezultata razvidno je da učenici koriste sve društvene mreže u svrhu za zabave a roditelji ispitanih učenika nemaju pritužbe na vrijeme koje njihova djeca provod na društvenim mrežama. Izmjerene frekvencije odgovaraju očekivanim, jer se pretpostavilo da ispitani učenici koriste društvene mreže u svrhu zabave, a manje u odgojno-obrazovne svrhe. Syahraini i sur., (2024), Margaret Aurelia i sur., (2024) navode da su društvene mreže evoluirale u najvažnije alate koji pospješuju i osnažuju socijalnu interakciju među djecom, mladima i odraslim osobama. Neosporna je uloga društvenih mreža na samopouzdanje korisnika ali i jačanju društvenih vještina neophodnih u virtualnom svijetu i raširenoj mreži korisnika istih ističu (Azzahra i sur., 2024). Zbog uporabe društvenih mreža u slobodnom vremenu može doći do smanjenja socijalnih kontakata licem u lice. Ove vještine važne su za prepoznavanja i čitanja izraza lica sugovornika i kvalitetnije komunikacije. Djeca i mladi često imaju poteškoće u ovakvoj komunikaciji koje mogu biti u korelaciji sa pojavom anksioznosti i depresivnosti. (Yusuf, 2020). Tijekom boravka djece kode kuće i njihovom slobodnom vremenu roditelji su bi trebali biti primjer korisnog provođenja slobodnog vremena. Neosporna je roditeljska uloga u izgrađivanju kritičkog mišljenja s ciljem smanjene mogućnosti manipulacije nad njihovom djecom tijekom boravka na društvenim mrežama. Roditelji ih trebaju naučiti kako da usklade vrijeme između boravka online i offline, te ih poticati na češće interakcije licem u lice. Cilj ovakvih aktivnosti je jačanje samopouzdanja i socijalne inteligencije ko djece i mladih. Samostalnost i odgovornost kao glavni cijevi odgoja preduvjet su fizičkog i mentalnog zdravlja osobe. Rawanita, Mardhiah, (2024), ističu prednosti društvenih mreža ali uz pravi pristup bez zanemarivanja socijalnih kontakata lice u lice.

Zaključak

Prema nalazima ovog istraživanja učenici devetih razreda koriste društvene mreže u svrhu zabave bez prevelike kontrole i interesa njihovih roditelja. Dobivene/izmjerene frekvencije su slične očekivanim frekvencijama. Zabrinjavajuće je koliki upliv društvene mreže imaju u život ispitanika u njihovom slobodnom vremenu. Još više zabrinjava što roditelji ispitanih učenika nisu previše zainteresirani ni zabrinuti zbog vremena koje njihova djeca provode na društvenim mrežama. Slijedom dobivenih rezultata, roditelji bi trebali da imaju veći interes i nadzor nad vremenom njihove djece online i offline. Naglasak rada je na usmjeravanju djece na kvalitetne sadržaje i provođenje slobodnog vremena s roditeljima u nekim zajedničkim sportskim, kulturnim aktivnostima ili boravku u prirodi. Opismenjavanje učenika i razvijanje kritičke svijesti jedan je od načina pružanja podrške i pomoći pri korištenju društvenih mreža. Preporuka je stalnog upozoravanja na kvalitetan i svrsishodan pristup društvenim mrežama. Zadatak škola i roditelja bi trebao biti pružanje pomoći i podrške njihovoj djeci. Potrebno je kontinuirano medijskog opismenjavanje svih sudionika odgojno – obrazovnog procesa s naglaskom na roditelje. Podizanje svijesti o važnosti kontroliranja vremena provedenog na internetu i većeg interesa roditelja za prijatelje s kojima s njihova djeca kontaktiraju i razmjenjuju osobne i intimne informacije. Glavni cilj rada je ukazivanje na moguću manipulaciju nad malodobnim korisnicima, ali i na prednosti društvenih mreža kod dostupnosti informacija uz kritičko promišljanje kod izbora sadržaja.

Literatura

- 1) Alerić, M., Kolar Billenge, M., Budinski, V. (2018). Medijsko opismenjavanje u osnovnoj školi. DOI 10.22522/cmr20190139 _ primljeno 12. veljače 2018.UDK: 003.02:316.774. 373.3. <https://hrcak.srce.hr/file/326231>.
- 2) Anweiler R., Wieder V. (2011): Der Europäische Social Media und E-Mail Monitor – 6 Länder, Studie zum digitalen Dialog mit Facebook, Twitter, E-Mail & Co., In: *Mediacom Science – e Circle Inside Digital Marketing*, Munich.
- 3) Arianto, B. (2022). Dampak Media Sosial Bagi Perubahan Perilaku Generasi Muda di Masa Pandemi Covid-19. *Journal of Social Politics and Governance (JSPG)*, 3(2), 118–132. <https://doi.org/10.24076/jspg.2021v3i2.659>.
- 4) Azzahra, A., Figiasari, D., Vega, R. A., & Faiz, A. (2024). Pengaruh Media Sosial Terhadap Siswa Sekolah 18(1), 134–140. <https://doi.org/10.30595/jkp.v18i1.21244>.
- 5) Gužíková, L. Mendela E. (2023). *Journal of Vasyľ Stefanyk Precarpathian National University* 10(1):34- 48.
- 6) Harahap, H. R., Turmuzi, A., Manik, C. R., Valentina, A., Hafiz, M., & Purba, D. Z. (2024). Pengaruh Penggunaan Media Sosial terhadap Interaksi Sosial dikalangan Mahasiswa. *Al-Hikmah Media Dakwah, Komunikasi, Sosial Dan Kebudayaan*, 15(1), 24–33. <https://doi.org/10.32505/hikmah.v15i1.8908>
- 7) Jerončić Tomić, I., Mulić, R. i Milišić Jadrić, A. (2020). Utjecaj društvenih mreža na samopoštovanje i mentalno zdravlje mladih. *In medias res*, 9 (17), 2649-2654.
- 8) Kaplan, A. M., i Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53(1), 59–68.
- 9) Kraus, B. (2017). Child threat in the context of social changes. *Acta Sociopathologica IV.*, 7-17.
- 10) Labaš, D. (2011). Djeca u svijetu interneta: zatočenici virtualnog svijeta. Pedagoški modeli i otvorena pitanja, 35-64. U: Ciboci, L., Kanižaj, I. i Labaš, D. (ur.), *Djeca medija. Od marginalizacije do senzacije*. Zagreb: Matica hrvatska.
- 11) Margaret Aurelia, G., Fitriani, Y., & Nuroniah, P. (2024). Dampak Keterampilan Sosial Emosional Rendah terhadap Komunikasi Anak Usia 5 Tahun : Studi Kasus. Murhum : *Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, 5(1), 546–557. <https://doi.org/10.37985/murhum.v5i1.596>.
- 12) Matijašević, B; Maglica, T. (2022). Slobodno vrijeme u prevenciji problema u ponašanju djece i mladih. *Socijalna. psihijatrija*. Vol. 50 (2022) Br. 1, str. 75-92.

- 12) Miliša Z, Tolić M. Kriza odgoja i ekspanzija suvremenih ovisnosti. *Medianali*, 2010; 4(8): 135-154.
- 13) Miliša, Z.; Tolić, M. (2008). Određenje medijske pedagogije s komunikacijskog aspekta *MediAnali : međunarodni znanstveni časopis za pitanja medija, novinarstva, masovnog komuniciranja i odnosa s javnostima*, Vol. 2 No. 4, 2008.. (113-130).
- 14) Nikodem K, Kudek Mirošević J, Bunjevac Nikodem S. (2015). Internet i svakodnevne obaveze djece, Analiza povezanosti korištenja interneta i svakodnevnih obaveza zagrebačkih osnovnoškolaca. *Socijalna ekologija*, 2015; 23(3): 211-236.
- 15) Nur Hasanah, H., Loka, C., Fauzi Giwangsa, S. (2024). Analysis of the Impact of Social Media on Elementary School Students' Social Interaction. *Widyagogik*, p ISSN 2303-307X, e ISSN 2541-5468.
- 16) Pehlić, I. (2004), Slovodno vrijeme mladih, Centar za napredne studije, Sarajevo.
- 17) Rakhmaniar, A. (2024). Pengaruh Media Sosial Terhadap Keterampilan Komunikasi Interpersonal Pada Remaja Kota Bandung (Jurnal 25). 2(1), 239–249. <https://doi.org/v1i4.244>
- 18) Rawanita, M., Mardhiah, A. (2024). Strategi Orang Tua dalam Mengelola Penggunaan Gadget Anak Usia Dini di Gampong Tanjung Deah Darussalam.1(3), 274–294.
- 19) Rodli, A. F., Wulandari, F. (2022). Dampak Media Sosial Terhadap Perubahan Sosial Siswa Sekolah Dasar. 46–52.
- 20) Syahraini, K., Zakariah, A., & Novita. (2024). Peran Media Sosial terhadap Perilaku Peserta Didik di Era Globalisasi. *Alfihris: Jurnal Inspirasi Pendidikan*, 2 (4) (118–128).
- 21) Tokarski, W, Zarotis, G. Definition, concepts and research about leisure time. *Int J Innovative Res Knowledge* 2020; 5(2):139-49.
- 22) Valjan Vukić, V. (2013). Slobodno vrijeme kao „prostor“ razvijanja vrijednosti učenika. *Magistra ladertina*, 8(1), 59 – 73.
- 23) Yusuf, A. (2020). Integrasi Teknologi dalam Pendidikan Islam. *Teknologi Pendidikan Islam*, 18(2), 35–49.

PRESENCE OF SOCIAL NETWORKS AMONG NINTH-GRADE STUDENTS

*Assoc. Prof. Dr. Marijana Škutor, University of Slavonski Brod
Ivana Soldo, M.A. in Pedagogy, Fra Grge Martić High School Mostar,
PhD student at the University of Mostar*

Summary: The influence of social networks on their users is a frequent topic of scientific and professional public. Observed from the aspect of leisure and the quality of its implementation, social networks serve to connect, but also to manipulate users. The time spent by children and young people on social networks is often beyond the control and supervision of parents, and often serves as an escape from everyday life. The aim of this paper was to determine the attitudes of ninth-grade students about social networks and their use of them. An anonymous questionnaire was used, which the respondents (103 students) of ninth grade completed during the class community lesson. Based on the results obtained, all three hypotheses were confirmed. It is clear that about 70% of the surveyed students use social networks for entertainment purposes, and about 40% of their parents are not concerned about the time their children spend on the Internet. From a pedagogical and educational perspective, it is concerning that the parents of the surveyed students did not express a great need to monitor their children's activities on social networks. This is certainly an additional reason for strengthening the partnership between parents and schools. Education about the influence of social networks and media literacy is one way of raising awareness of the importance of the parental role in this regard. The purpose is to provide advisory assistance to children in order to reduce the negative impact of social networks. A more comprehensive study on a larger number of respondents, or a more representative sample, would certainly provide better insight into this issue, which is also a shortcoming of this study.

Keywords: social networks; quality leisure time; manipulation; parental supervision, students.